

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**DE LEGE. || ET OBITER DE LIBERTATE CHRISTIANA
ASERTIONES THEOLOGICAE, AD PROMOVENDAM
studiorum renouationem Anni 1573. in disputationem
proposenda in Archiepiscopali Collegio Societatis ...**

**Broich, Willem von dem
Lupsius, Johann**

Moguntiae, 1573

Præceptorum Cæremonialiam vsus & varietas. Cap. 14.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46889)

et erit ubi honoret quis parentes, charitatis regula non adhibita, absq; caritatis tamen præcepti violatione.

139. *QUAPROPTER* etiam si daremus (quod absit) aduersarijs nostris, neminem charitatis præcepto satisfacere posse; tamen non recte negaretur decalogi præceptum ullum à quoquam mortalium seruari posse.

140. *CUM* vero & præcepto charitatis, quod Deus à nobis exigit respondeamus; insignis est audacia, aut certè inscitia pertinaciter inficias ire velle, Dei mandata nostræ facultati vlla ratione subesse; & viri Dei horendam non reformidare sententiam, qua execratur eorum blasphemiam, qui dicunt, impossibile aliquid homini à Deo præceptum esse, ac à Sanctorum patrum consensu nihil Deum impossibile præcepisse, immo mandata eius facilia esse, asserentium, discedere.

141. *DENIQUE* quod et supra asserimus, nulli vnquam hominum licuit, sed nec licebit aliquando quicquam de his decem verbis remittere. Tanta est obedientia, quam exigunt, necessitas. Quid de homine dicimus? Deus qui fidelis permanet, negare seipsum non potest: quod tamen faceret, si ordinem iustitiæ suæ impermutabilem (ipse enim sua est iustitia) quam decalogi mandata continent, de medio tolleret.

142. *NEMO* ergo existimet relaxatam esse legem de homicidio non committendo, quando Abraham iussus est filium proprium occidere; nec de furto, quando filij Israel ex mandato Dei spoliauerunt Aegyptios; neq; de adulterio, vel fornicatione, quando præceptum est Osæ, vt accederet ad vxorem fornicationum, & generaret filios ex ea: Sed cogitet omnia esse Dei, & cui voluerit ipse, ea tradere, mortis omnes nos sententiam per primi parentis peccatum incurrisse; nemini iniuriam fieri, cum ab eo, qui vitæ & mortis habet imperium, quod debetur exigitur.

143. *HINC* fateri cogimur præcepta decalogi, quæ propositum voluntatis diuinæ, regulam iustitiæ certissimam & inuariabilem continent, seruata, ad iusticiam, quæ ex Deo nobis est, infusam videlicet, præparare; comparatæ iam, incrementa mereri. Nam iusticiam humanam, quis dubitat etiam effecisse, contulisse, vt non solum pronunciaretur, sed vere quoq; iustus esset, qui vitam suam ad ea quadrasset?

Præceptorum Cæremonialium vsus & Varietas. Cap. 14.

144. **CEREMONIALIA** autem significationi potius quam iustitia, nisi forte carnis, ut apostolus loquitur, seruiunt; et ideo tam multa, tam varia, ad designandas gratia operationes prope innumeras, extiterunt.

145. **QUANquam** negandum non sit, multitudinem eo quoque contulisse, ut diceretur pernicacium contumacia, aut potius cohiberetur gentes idololatrias imitandi libidi, quod ad improbos, et ad malum pronos attinet. Nam pluralitate ceremoniarum occidit, et veluti oppressis, non erat otium diuertendi ad alia, sed occasio potius exclamandi: Hec uere non licet, et fornicari liberet? Quod ad eos vero qui virtutis studio delectarentur, et propensiores essent ad veri Dei cultum; ut haberent plures vias, et crebriores occasiones referendi mentem ad Deum.

146. **OMNIS** porro multitudo ad quatuor classes, sacrificiorum, sacrorum, sacramentorum, et obseruantiarum siue morum refertur.

147. **SACRIFICIA** proprie dicta in tria diducuntur genera, holocaustorum, pacificorum, hostia pro peccato.

148. **IN** omnibus habenda erat ratio substantia, bouem ne, an ouem, an capram, vitulum, agnum, arietem, hircum, badumue ex quadrupedibus; an turturem, columbam, pulchrum columbarum, an vero passerem ex volatilibus in sacrificium assumerent; nam pisces omnino nulli offerebantur.

149. **QUALITATIS**: purumne et integrum, sine vitio, sine macula, an etiam etate matura.

150. **QUANTITATIS**: interdum enim totum absuebatur, quod fiebat in holocausto; quandoque sacerdos partem sibi accipiebat, quod contingebat in hostia pacifica; per sepe ad offerentem non minima pars redibat.

151. **MODI**: non nisi enim occisum cremari poterat, et quidem certa ratione primo a sacerdote eleuatum, et quasi Deo oblatum.

152. **TEMPORIS**: quaedam enim quibusdam diebus, et nonnulla mane et vespere, quaedam toto die.

153. **LOCI**: ante ostium tabernaculi, in atrio, ad altare, supra altare holocaustorum, ad crepidinem, &c.

154. **SVB** nomine sacrificij continebantur, quae oblationes priuato nomine dici possunt: Constabant pane cocto in clibano, fruxorio, craticula; vino de inde, oleo, sale, thure, spici integris, vel confractis, repudiato melle et fermento. Quae omnia suas habuere rationes proprias et peculiare, non significatiuas modo, verum etiam vales, siue literales; de quibus dicere longum est; sed generatim loquendo Christum annunciabant passurum, continebant gratiam

tam animi significationem, fideiq; professionem, qua creditur Deus rerum omnium principium & auctor, atq; adeo finis vltimus, ad quem omnia referenda; idololatria quoq; fugana & detestationem.

155. **SACRA** erant loca, tempora, res & personæ. Tabernaculum videlicet, cuius constructio, duratio, numerus, vel potius singularitas, partes adificij, tabula cum basibus, cortina, pelles, saga cum fumbus, annulis, ansulis, paxillis, & partes loci, prior posteriorq; atrium interius & exterius, non temerè præterunda, præter casam, quod dicitur, fugiendo. Res deinde contenta tabernaculo quidem priori, propitiatorium, cherubim mutuo se respicientia, arca in qua erant tabule testamenti, virga Aaron quæ fronderat & manna. Exteriori vero altare thymiamatis, candelabrum septem habens hastilia, & mensa propositionis panum. In atrio porro altare holocaustorum, cuius formam & materiam præscribit lex. Quibus addes utensilia omnia ad sacrificium & oblationem, ministeriumq; templi accommoda. Personæ, Sacerdotes & leuitæ: Tempora solemnitatum, iugis, sæpius repetitæ quotannis, vt Neomenia; sæpissimè Sabbathum; semel, pascha, pentecostes, tubarum, expiationis, scanopegiæ s. tabernaculorum, collectæ: Quæ præter mysterium, quod in se includebant, cultui diuino reuerentiam conciliabant.

156. **SACRAMENTA** quædam omnibus communia; Circumcisio, qua dedebatur quisq; Deo; immolatio agni paschalis, purgatio ab immunditia tam corporali, lepræ sanguinis, seminisq; fluxus, et ex contactu rerum, quæ indicabantur immundæ, siue domus siue vestis, siue cadaueris, siue vasis, &c. proueniente: quam spiritali, peccato videlicet; alia ad Sacerdotes peculiariter pertinebant, vt quibus mundabantur, consecrabantur, & ornabantur.

157. **MORES** gentis, quidam sicut de Sacramentis dictum est, omnes in vniuersum respicebant, quidam priuatim Sacerdotes. Spectantur ferè in victu & vestitu, nec non et in quibusdam etiam actionibus, præcipuè agricultura & tractatione iumentorum, & quorundam aliorum animantium. In victu quidem vt ne omnino sanguine vescerentur, ne quasuis carnes, nec quadrupedum, nec volatilium, nec etiam piscium comederent, & quibus vesci licebat, non quauis ratione conditas; nam non coques ait, hædum in lacte matris: poma quoq; non nisi de arbore circumcisa. In vestitu vero, ne ex panno vndecunq; contexto vestirentur, ne mulier veste viri indueretur, nec contra vir muliebri, haberent in ora pallij vittas hyacinthinas ad memoriam mandatorum Dei. Porro in agricultura non agrum diuersis seminibus, non vineam alio sererent. Quod ad iumenta & alia animantia pertinet, non ararent in boue & asino, non alligarent os boui trituranti, & non committerent mares & fæminas diuersi generis, matrem cum filijs, nido inuento, non tenerent. Sacerdotes po-

D stremo

Stremo ne vinum biberent, ne contaminarentur in mortibus civium suorum; pontifex
ne super patre & matre quidem, et alia multa. Quæ omnia futurorum umbra fuerunt, pro-
pus autem Christi: quare eo adveniente, non solum deserunt esse in usu, verum etiam facti
sunt vitentibus mortifera.

De abrogatione legis veteris, et Iudicialium præceptorum distinctione. Cap. 15

158. *IT*A tamen ut aduentum Christi, non eius natiuitate, neq; passione, resurrex-
ione, & ascensione atq; etiam spiritus sancti missione; verum Euangelij diuulgatione
tiamur; ut quemadmodum loquitur *D. August.* Synagoga sepeliretur cum bonis,
quis forte caremonias illas pares fuisse cum gentium idololatria suspicaretur. Vide ergo
exacte considera discrimen inter tria præceptorum legis ab initio commemorata genera
propterea enim, & eo quo iam diximus modo, abrogata caremonialia; moralia nullo pacto.

159. *FINGITUR* quidem ab aduersariorum nostrorum ducibus nescio quæ
rogationis modus; ut & hic habeant quod obstrepent communi & receptæ in Ecclesiæ
doctrinæ; quanquam non hic forte præcipuus finis, sed ut viuant anomi, & fiat illud quod
scriptum est, *Vnusquisq;* quod sibi bonum videbatur, hoc faciebat. Vertunt se in varias
partes: difficiles fatentur exitus: deleri de cordibus non posse a seuerant, quod præcepta
legis præscribunt: obedientiam manere confirmant; & tamen legem hac parte sublatam
audient, quia quod aduersus eam deliquimus Christus passione sua sustulit, satis accedens
videlicet pro nobis.

160. *IN* cuius quæso mentem vnq; incidit, ut suspicaretur se lege solutum, propter
quod a peccatis absolutus esset? Quotidie ut audio & bene & male soluitur lex; quia quo-
tidie hominum malitia soluitur, et quotidie Dei benignitate soluitur; & apertat qui potest.

161. *ALII* qui plus sapere se arbitrantur, aiunt legis inuiolabilem manere doctrinam
admonitionem, obiurgationem, correctionem, & ad omne opus bonum formationem: Sed
constringendæ conscientiæ vigorem, imperiosam exactiorem eius quod mandat, sublatam.
Quæ quo modo consistit qui videt, plusquam lyncæus est. Aut enim constringendæ con-
scientiæ vigorem non habet, quod præstitum sit credentibus eam posse seruare, aut quod
negligi possit: quorum prius illud non admittunt, etsi maxime admitterent, improprie
tribuitur legi, quod legis executori dari debebat; posterius verò vanam reddit ad moniti-
onem, obiurgationem, correctionem, quam tamen isti manere contendunt. Imperio a porro
actio quæ est, nisi quæ terribilia non parenti minatur? Horrenda sanè lex. Mosis sua decem
ciat transgressoribus: Sed si fides est, ad terrores euangelicos exigua videri queant. Sicut